

Οδυσσέας Κουρίδας, Γρηγόριος Ζαρωτιάδης

Ισορροπία μεταξύ Άμεσης και Έμμεσης Φορολογίας. Σύσταση του ΟΟΣΑ και Εξέταση της Εφαρμογής της στους Φορολογικούς Συντελεστές της χώρας μας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάλυση και ερμηνεία της φορολογίας (άμεσης – έμμεσης). Αρχικά γίνεται θεωρητική προσέγγιση των γενικών εννοιών και αρχών που διέπουν το φορολογικό δίκαιο. Έπειτα παρουσιάζεται το ελληνικό φορολογικό και δημοσιονομικό σύστημα, σε συνδυασμό με την εναρμόνιση της φορολογικής νομοθεσίας στα πλαίσια ενωσιακού (κοινοτικού) δικαίου σύμφωνα με τις οδηγίες του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Γίνεται αναφορά στα χαρακτηριστικά εκείνα που καταδεικνύουν την μέχρι τώρα ενσωμάτωση των οδηγιών του Οργανισμού.

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει τις κατηγορίες των φόρων, τους κανόνες της δίκαιης φορολόγησης και τις οδηγίες του ΟΟΣΑ για μία σύγχρονη φορολόγηση. Μετά την παράθεση της βιβλιογραφικής επισκόπησης παρατίθενται οι απόψεις σχετικά με την ισορροπία μεταξύ άμεση και έμμεση φορολογίας. Έτσι προηγείται μια βιβλιογραφική επισκόπηση στο πεδίο της φορολογικής πολιτικής. Αναφέρονται ξεχωριστά και αναλυτικά οι τρεις αρχές που διέπουν ένα σύγχρονο φορολογικό σύστημα στα πλαίσια μια κοινωνίας δικαίου που ικανοποιεί τις ανάγκες της χρηστής δημοσιολογιστικής διαχείρισης. Υπάρχει στη συνέχεια μια περιληπτική επισκόπηση της δομής και λειτουργίας του ΟΟΣΑ και της θεσμοθετημένης ισχύος του σε θέματα φορολογικής πολιτικής και λειτουργίας των φοροεισπρακτικών μηχανισμών των κρατών μελών. Ακολούθως, περιγράφονται συνοπτικά τα είδη των φορολογικών συστημάτων και παρουσιάζεται μια ταξινόμηση των διάφορων κατηγοριών των φόρων.

Έπειτα, παρουσιάζεται μια ανάλυση της πρόθεσης του νομοθέτη κατά τον σχεδιασμό και την θέσπιση ενός φορολογικού νομικού πλαισίου. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο πως η πρόθεση αυτή επηρεάζει τον φορολογικό συντελεστή κατά την δημιουργία του τελικού μίγματος έμμεσων και άμεσων φόρων. Ακόμη, παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των άμεσων και των έμμεσων φόρων, με μια ειδική αναφορά στους δασμούς. Περιγράφονται οι στόχοι της φορολογικής πολιτικής του κράτους και πως αυτή εναρμονίζεται με τις οδηγίες του ΟΟΣΑ. Επιχειρείται μια παρουσίαση της επιρροής της πολιτικής αυτής στην Οικονομική Ισορροπία και Ανάπτυξη της Εθνικής Οικονομίας. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει κάθε φορολογικό σύστημα, κυρίως αυτά που σχετίζονται με την αντίδραση των φορολογουμένων και πως αυτά επηρεάζουν αρνητικά την απόδοση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού είναι ένα το αντικείμενο της εργασίας αυτής και εν τέλει παρουσιάζονται η έννοιες της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής και παρατίθενται τα συμπεράσματα της εργασίας.

Η οποιαδήποτε μελλοντική τροποποίηση ή μεταρρύθμιση του εθνικού φορολογικού συστήματος θα πρέπει να ενσωματώσει τις θεμελιώδεις αρχές της εθνικής φορολογικής πολιτικής αλλά και να εναρμονίζεται με τις αρχές και οδηγίες του ΟΟΣΑ. Η περεταίρω εφαρμογή των συστάσεων του Οργανισμού θα μετατοπίσει την ισορροπία μεταξύ άμεσης κι έμμεσης φορολογίας, οδηγώντας στην ενίσχυση της πρώτης και μείωση της δεύτερης. Οι άμεσοι φόροι αυξάνονται συνεχώς τις τελευταίες δεκαετίες σε σύγκριση με τους έμμεσους, ιδιαίτερος στις ανεπτυγμένες χώρες. Ο

κυριότερος λόγος είναι πως η άμεση φορολογία είναι κοινωνικά δίκαιη και αποτελεσματική.

Συμπερασματικά για την Ελληνική Οικονομία που βρίσκεται σε σημείο καμπής δύο αιώνων και κυλιέται μεταξύ της Ανάπτυξης, της Υπανάπτυξης, και της Αποανάπτυξης, η άμεση φορολογία αποδίδεται από το υπόχρεο πρόσωπο, ενώ η έμμεση μετακυλίεται ανάλογα με την ικανότητα αντίδρασης του καθενός στη σχετική αγορά. Ο ΟΟΣΑ υποστηρίζει για τις χώρες – μέλη, την ενίσχυση της άμεσης φορολογίας, η οποία λαμβάνει υπόψη της εισοδηματικά και λοιπά κοινωνικά κριτήρια και ικανοποιεί τόσο το κριτήριο της αποτελεσματικότητας, όσο και το κριτήριο της δίκαιης κατανομής των οικονομικών βαρών. Αντίθετα, η έμμεση φορολογία ανάγεται σε αντιστρόφως προοδευτική φορολογία ως προς το εισόδημα των καταναλωτών και δεν συνάδει με τις αρχές του ΟΟΣΑ για κοινωνικά δίκαιη και αποτελεσματική φορολογία στις οικονομικά αναπτυγμένες χώρες.

Η συνολική επίδραση των φόρων πάνω στην προσφορά εργασίας επομένως είναι το αλγεβρικό άθροισμα των δύο αυτών αντίθετων επιδράσεων και μπορεί να είναι θετική η αρνητική ανάλογα με την ένταση καθεμίας. από τις δύο αντίθετες επιδράσεις. Μόνο οι αυτόνομοι φόροι δεν ασκούν επίδραση υποκατάστασης, γιατί αυτοί πρέπει να πληρωθούν είτε εργαστεί το άτομο είτε αναπαυθεί. Οι φόροι αυτοί δηλαδή καλύπτουν και την ανάπαυση, και επομένως δεν προκαλούν υποκατάσταση της ανάπαυσης έναντι του εισοδήματος και της εργασίας.

Η φορολόγηση των πολιτών εν γένει ακολουθεί την αρχή της συνεισφοράς των πολιτών στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις δυνάμεις τους, διότι δεν υπάρχει κάτι πιο άδικο από το να αντιμετωπίζεις άνισους ανθρώπους ως ίσους. Από την αναλογική αυτή αντιμετώπιση των φορολογούμενων μονάδων ικανοποιείται εξ' αντανακλάσεως και η συνταγματική Αρχή της Ισότητας.